

Ministri käskkiri: Toetuse andmise tingimused infoühiskonna teadlikkuse tõstmiseks

„Perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse“ § 16 lõike 1 alusel kehtestan toetuse andmise tingimused infoühiskonna teadlikkuse tõstmise toetamiseks.

1. TOETUSE ANDMISE TINGIMUSTE KIRJELDUS

1.1 Seos „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavaga 2014-2020“

1.1.1 Prioriteetne suund

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (edaspidi *IKT*) teenuste taristu.

1.1.2 Prioriteetse suuna eesmärk

Teenuste baastaristu toetab Eesti elanike ja ettevõtjate toimetamist Eestis ja piiriüleselt.

1.1.3 Meetme nimetus

Nutika teenustetaristu arendamine.

1.1.4 Meetme eesmärk

Uute ning uuenduslike e-teenuste loomist ja rakendamist toetava ühtse teenusteeruumi loomine.

1.1.5 Meetme tulemus

Avalike teenuste arendamise aluseks olev teenustetaristu toetab inimeste ja ettevõtjate toimetamist Eestis ja piiriüleselt. See tähendab, et:

- a) teenustetaristu komponendid (näiteks X-tee, avaliku võtme infrastruktuur ja elektrooniline identiteet jne) on laialdaselt kasutusel. Näiteks kasutatakse elektroonilist identiteeti autentimiseks ja digiallkirjastamiseks era- ja avalikus sektoris ning

¹ Muudetud majandus- ja taristuministri 30.juuli 2015.a käskkirjaga nr 15-0240 (muudetud p 2.2.4, muudatus jõustunud 06.06.2015) ning ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 05.detsembri 2017.a käskkirjaga 1.1-1/17-248 (lisatud p 1.6.2, muudetud p 3, 6.7.2.8 ja Lisa 1) ning ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 15. märtsi 2019 käskkirjaga nr 1.1-1/19-048 (muudetud p 1.6.1, 2.1, 3, 5.2.1, 6.3.1.2 ja 6.3.1.3; kehtetuks tunnistatud p 2.1¹ ja 5.2.2 ja asendatud Lisa 1).

üksikisiku tasandil. Seeläbi on e-teenuste kasutamine turvalisem ja ajasäästlikum nii teenuste kasutajatele kui nende osutajatele. Avalik sektor kasutab teenuste osutamisel ulatuslikult andmevahetuskihi X-tee võimalusi, et muuta teenuste loome kiiremaks ning vähendada andmete topeltküsümise vajadust. Loodud on eeldused uute tehnoloogiate kasutuselevõtuks ning e-teenuste arendamiseks eri osapoolte ja sektorite koostöös;

- b) teenustetaristu vastab tehnoloogia arengule ja toimib koosvõimelisena nii asutuste ja sektorite vahel riigisiselt kui ka piiriüleselt, võimaldamaks piiriüleste teenuste pakkumist ja kasutamist;
- c) teadmus ja teadlikkus juba eksisteerivate IKT-lahenduste ning tulevikuvajaduste kohta on koondatud ja täiustub pidevalt, olles nii oluliseks sisendiks teenustetaristu arendusprojektide kavandamisel ja elluviimisel;
- d) IKT teenustetaristu on turvaline ning suurenenud on küberturvalisus, e-riigi töökindlus ja võimekus rünnete tõrjumiseks;
- e) laialt on levinud andmete ja tehnoloogiate ühis- ja taaskasutus, vähendades nii dubleerimist ning suurendades kuluefektiivsust. Muuhulgas on korrastatud avaliku sektori andmed ning need on muudetud masinloetaval kujul kättesaadavaks nii ettevõtjate ja üksikisikute jaoks kui asutuste vahel.

1.1.6 Meetme tegevus

Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine.

1.2. Toetuse andmise tingimuste (edaspidi *toetusskeem*) eesmärk

Toetusskeemi eesmärgid on järgmised:

1.2.1 **teadlikkuse tõstmine** infoühiskonna võimalustest ja ohtudest ning Eesti e-riigi arengutest, et tõhustada seeläbi IKT teenustetaristu planeerimist, arendamist ja laiendada kasutuselevõttu;

1.2.2 **teadmuse suurendamine ja levitamine** nii teenustetaristu loodud komponentide kui tuleviku arenguvajaduste kohta, et tagada taristu jätkusuutlik areng ning piiriülene toimimine.

1.3. Toetusskeemi elluviimise tulemus

Toetusskeemi alusel toetatavate tegevuste elluviimise tulemusel on kasvanud nii riigiasutuste, üksikisikute kui ettevõtjate teadlikkus ja teadmus infoühiskonnast, aidates nii kaasa teenustetaristu nutikale ja turvalisele arendamisele, toimimisele ning kasutuselevõtule:

1.3.1. teenustetaristu ning e-teenuste arendamisega seotud osapooltel (näiteks avalikul sektoril tellija ja kasutajana, erasektoril arendajana jt) on teadmised ja arusaam infoühiskonnast, et arendada, hallata ja kasutada teenustetaristut ning selle baasil arendatavaid e-teenuseid tehnoloogiatrende arvestaval, turvalisel ning koosvõimelisel moel;

1.3.2. teenustetaristu ja riigi infosüsteemide arendamine on kuluefektiivne ja jätkusuutlik senist arengut ja kogemusi puudutava teadmuse koondamise, analüüsimise ja levitamise kaudu ning uute trendide jälgimise ja mõtestamise tulemusel;

1.3.3. teiste riikide avaliku sektori, ettevõtjate ning meedia esindajatega loodud koostöövõrgustike, ühisürituste, kampaaniate ja muu seesuguse edendamise toel on Eesti liikunud jõudsalt teenustetaristu rahvusvahelise koosvõime ning piiriüleste e-teenuste pakkumise poole;

1.3.4. IKT-lahenduste praegused ja potentsiaalsed kasutajad üksikisiku ning avaliku-, kolmanda- ja erasektori tasandil on teadlikud loodud tehnoloogilistest võimalustest ja

potentsiaalselt kaasnevatest ohtudest ning on motiveeritud ja suutlikud neid turvaliselt kasutama.

1.3.5 Eesti edumeelse e-riigi kuvand on meie IKT-lahenduste tutvustamise tulemusel veelgi kinnistunud, tagades teenustetaristus teatud investeeringute kaitse ning toetades muuhulgas selle piiriülest kasutuselevõttu.

1.4 Toetuskeemi vajalikkus

Nutika teenustetaristu arendamise meetme eesmärk on uute ning uuenduslike e-teenuste loomist ja rakendamist toetava ühtse teenusteruumi loomine ja kasutuselevõtt.

Ühtselt toimiva ja kasutatava teenustetaristu eeldus on kokkulepped, koostöö ja koosvõimelisus nii avaliku sektori sees kui ka avaliku ja erasektori vahel. Koostöö ja kokkulepete tagamiseks vajalike **raamistike, koolitus- ja juhendmaterjalide, kohtumiste ja muude ürituste korraldamine** on vajalik, et tagada asutusteülene ning koostööpartnerite vaheline ühine arusaam infoühiskonna arengust ning teenustetaristu arendamisest nii Eestis kui piiriülevalt.

Selleks, et teenustetaristu vastaks aja ja tehnoloogia võimalustele ning toetaks nii avaliku kui erasektori sisuliste eesmärkide elluviimist täiel määral, on teenustetaristu arendajate (nii tellija ja poliitikakujundaja, arendustööde teostaja kui kasutajate vaates) teadlikkust ja oskusi vaja tõsta.

Vastava teadlikkuse tõstmise tegeleti infoühiskonna teadlikkuse tõstmise programmi raames ka 2007-2013 Euroopa Liidu struktuurivahendite eelarveperioodil, ent kuivõrd tehnoloogia ning teenustetaristu on pidevas muutumises ja arengus, vajavad ajakohastamist ka seotud teadmised.

Lisaks on Eesti e-riigi lahenduste ning IKT kasutuselevõtu mõju vähe analüüsitud², mistõttu puudub põhjalik ülevaade tehtud valikute ja investeeringute õigsusest ning kasust. Erinevate analüüside, hindamiste ning uuringute läbiviimise ja levitamise kaudu on vaja hinnata nii infoühiskonna senise arengu mõju kui tehnoloogia arengust ja sotsiaalmajanduslikest trendidest tulenevat potentsiaali teenustetaristu arendamisele.

Tagamaks teenustetaristu arendamise kooskõla tehnoloogia võimalustega ning toetamaks uuenduslike e-teenuste loomist, on vaja **hinnata, analüüsida, koondada ning levitada teenustetaristu senist kogemust ning jälgida uute tehnoloogiate ja trendide potentsiaalset mõju** teenustetaristu arendamisele.

Teenusteruumist on kasu üksnes siis, kui selle kasutajad on **teenusteruumi võimalustest teadlikud** ning neil on **motivatsioon** ja **võimekus** neid kasutada.

Valdkondlikest teenustest teadlikkuse tõstmine ning nende kasutusoskuste tagamine on teenuse arenduse vältimatu osa ning seega viiakse vastavat teavitustegevust läbi eelkõige teenuse arendusprotsessi osana. Küll aga on vaja keskselt ja koordineeritult teadlikkust tõsta e-teenuste loome aluseks oleva taristu ja selle komponentide kohta.

Kuigi ID-kaardi kui turvalise autentimis- ja allkirjastamisvahendi kasutamist avalike teenuste tarbimisel, aga ka laiemalt edendati ka eelmisel eelarveperioodil (2007-2013) läbiviidud teadlikkuse tõstmise tegevuste raames, on turvalist internetikasutust võimaldava elektroonse identiteedi (ID-kaart, mobiil-ID jne) kasutajaid 41% (2014) elektroonset identiteeti (eID) omavatest inimestest. See tähendab, et jätkuvalt ei kasuta märkimisväärne osa ID-kaarti omavaid inimesi kaarti digitaalseks allkirjastamiseks ja/või autentimiseks.

² Vt nt http://www.praxis.ee/fileadmin/tarmo/Projektid/Valitsemine_ja_kodanike%C3%BChiskond/E-teenuste_kasutamise_tulemuslikkus_ja_mõju.pdf

IKT kasutamine sõltub oluliselt sellest, kui võrd inimesed tehnoloogiat **usaldavad**. Eesti inimeste usk oma turvalise netikasutuse oskustesse on puudulik nagu ka reaalsed oskused isiklike andmeid ning arvutit nakkuste ja viiruste eest kaitsta. 2011.a. pidasid 16-74-aastaste elanike seas oma oskusi isikuandmete kaitsmiseks piisavaks veidi vähem kui pooled (48%)³.

Muuhulgas tuleb silmas pidada, et pidevalt areneva tehnoloogia tingimustes muutub oskuste, sealhulgas IKT-baasoskuste ja turvalise internetikasutuse oskuste olemus ja eluiga üha lühemaks. Infoühiskonna alast teadlikkust ja oskusi tuleb pidevalt ajakohastada nii lõppkasutajate, poliitikakujundajate, ettevõtjate kui meedia esindajate seas.

Eesti e-riigi kuvand, mis toetub suurel määral riigi teenustetaristu komponentidele (näiteks eID), vajab jätkuvalt edendamist, et suurendada teiste riikide ja ettevõtjate huvi piloteerida oma IKT-lahendusi Eestis, andes seeläbi panuse riigi teenustetaristu arendamisse. Muuhulgas on e-riigi maine edendamine oluline selleks, et tagada tehtud investeeringute kaitse, s.t. luua läbi Eesti kogemuse ja teadmuse edendamise eeldused selleks, et teenustetaristu olulisi investeeringuid kavandavad riigid ei valiks lahendusteid (nt standardeid jms), mis on vastuolus Eesti valitud teega.

Seni on e-riigi maine kujunenud süsteemse tegevuse ja koordineerimise, ent positiivse kuvandi püsimiseks nii Eestis kui rahvusvaheliselt ka edaspidi on vaja e-riigi kuvandiga tegeleda selgemate tegevuskavade ja tõhusama tööjaotuse alusel.

Toetuskeemi tegevustel on toetav mõju kõigi läbivate valdkondade (regionaalne areng, keskkonnahoid, kodanikuühiskonna areng, võrdsete võimaluste tagamine, ühtne riigivalitsemine, infoühiskonna edendamine).

1.5 Kasutatud mõisted

E-teenused – teenused, mille osutamine ja kasutamine toimub IKT-lahenduste abil ning reeglina interneti kaudu.

Infoühiskond (inglise keeles *information society*) on informatsiooni tähtsustav ja seda kõigis eluvaldkondades maksimaalselt kasutatav (hankiv, tootev, talletav, levitav) ühiskond⁴. Enamikku ühiskonnas talletatud teavet hoitakse, teisendatakse ja edastatakse masinloetaval kujul. Tegu on ühiskonnaga, kus isikud, organisatsioonid, targad seadmed, teadmised, infosüsteemid ning andmed on ühendatud koosvõimeliseks võrgustikuks, mis suudab piisavalt kiiresti edastada ja töödelda kõiki inimtegevuseks vajaminevaid infokogumeid. Kasutades ülikiiret andmeedastusvõrku on kõigile ühiskonna liikmetele ja nende volitustel tegutsevatele seadmetele tagatud juurdepääs asjakohasele teabele ja selle taaskasutus. Samuti on infoühiskonnas masinatele usaldatud rutiinne vaimne töö⁵.

Koosvõime – erinevate ja erilaadsete organisatsioonide võime suhelda vastastikku kasulike ja kokkulepitud ühiste eesmärkide saavutamiseks, vahetades omavahel informatsiooni IKT-süsteemidel põhineva andmevahetuse kaudu. Koosvõimel on viis taset: poliitiline kontekst; organisatsiooniline, tehniline, semantiline ja õiguslik koosvõime⁶. Eristatakse riigisisest ja piiriülest koosvõimet, kusjuures viimane, s.t. erinevate riikide infosüsteemide ja organisatsioonide omavaheline koosvõime, on üks olulisi eeltingimusi EL ühtse digitaalse turu realiseerumisel.

³ Infoühiskonna arengukava 2020 lisa 2: „Vajaduste ja võimaluste analüüs“. Vt https://www.mkm.ee/sites/default/files/iya2020_lisa_2_valjakutsed_ja_voimalused.pdf

⁴ http://en.wikipedia.org/wiki/Information_society

⁵ Valdo Praust. „Infoühiskond ja selle teetähised. Infotehnoloogia haldusjuhtimises. Aastaraamat 1998“.

⁶ <http://www.riso.ee/et/koosvoime/raamistik> (10.08.2015 märkus: www.riso.ee veebilehe töö on lõppenud, koosvõime raamistik vt: <https://www.mkm.ee/et/riigi-infosusteemi-koosvoime-raamistik>)

Teenustetaristu (ka *teenuste baastaristu*) on teenuste osutamist ja koosvõimet toetavad organisatsioonilised ja infotehnoloogilised lahendused, mis on vajalikud riigi infosüsteemi koosvõime tagamiseks. Eelkõige mõeldakse teenustetaristu all riigi infosüsteemi keskseid komponente, mida kasutavad paljud teenused, süsteemid ja osapooled.

Teenustetaristu komponendid on tehnoloogilised lahendused, millega tagatakse näiteks turvaline andmevahetus infosüsteemide vahel (X-tee), kasutajate turvaline autentimine ja digitaalne allkirjastamine (avaliku võtme infrastruktuur), teenuste kättesaadavus läbi ühtsete portaalide ja muud sarnased lahendused ja tegevused.

1.6 Eelarve

1.6.1 Toetuskeemi kogueelarve on 8 000 000 eurot. Toetatavaid tegevusi rahastatakse Euroopa Regionaalarengu Fondist (edaspidi *ERF*) järgmiselt:

	Summa	Osakaal
ERF toetus	6 800 000	85%
Riiklik kaasfinantseering	1 200 000	15%

1.6.2 Eelarvejaotus tegevuste lõikes on esitatud käesoleva käskkirja lisas 1.

1.7. Toetuskeemi sihtgrupp

1.7.1. Teenuste baastaristu ning e-teenuste **arendamisega seotud osapooled**: poliitikakujundajad, avalik sektor ning ettevõtjad, kelle teadlikkuse tõstmine infoühiskonnast on eelduseks, et võtta kasutusele ja arendada nii olemasolevaid kui uusi IKT-lahendusi (teenustetaristut ning e-teenuseid) ning aidata seeläbi kaasa riigi konkurentsivõimele ja inimeste heaolu kasvule;

1.7.2. IKT-lahenduste praegused ja potentsiaalsed **kasutajad**: üksikisikud, ettevõtjad ja ametnikud, kes vajavad teavet ja oskusi infoühiskonna võimaluste ja ohtude kohta;

1.7.3. ühiskonna **arvamusliidrid** ning **meedia** esindajad, kelle kõrge teadlikkus infoühiskonnast aitab kaasa uute tehnoloogiate ja lahenduste suhtes huvi ja positiivse hoiaku tekkimisele;

1.7.4. **teiste riikide avalik sektor, ettevõtjad ja rahvusvahelise meedia esindajad**, kelle teadlikkus ja arusaam Eesti IKT-lahendustest ja infoühiskonna arengust on eelduseks teenustetaristu piiriüleseks toimimiseks ja piiriüleste e-teenuste tekkeks;

1.7.5. **infoühiskonna poliitikakujundamise** eest vastutavad või sellesse panustavad **osapooled**, kellena käsitletakse poliitikakujundajaid, ettevõtjaid, katusorganisatsioone, teadlasi ning avalikku sektorit, kelle infoühiskonna alase kompetentsi ning koostöövõime suurendamine võimaldab tõsta infoühiskonna arengut mõjutavate poliitivate kvalitatiivset taset ning tagada selle vastavus sotsiaalmajanduslikele väljakutsetele.

1.8 Toetuskeemi abikõlblikkuse periood

Toetuskeemi abikõlblikkuse periood algab käesoleva käskkirja andmise päevast ja lõpeb 30. juunil 2023. a.

2. TEGEVUSTE KIRJELDUS TULEMUSTE SAAVUTAMISEKS

2.1. Käesoleva käskkirja punktis 2.2. nimetatud tegevuste elluviimiseks vajalikud alamtegevused meetme tulemuste saavutamiseks koos täpse eelarve ning ajaraamiga sätestatakse toetuskeemi tegevuskavas, mille koostab rakendusüksus rakendusasutuse ettepanekul Eesti Infoühiskonna Arengukava 2020 (edaspidi infoühiskonna arengukava) rakendusplaani ja arengukava programmide alusel. Rakendusüksus esitab rakendusasutuse määratud kuupäevaks tegevuskava rakendusasutusele kinnitamiseks. Rakendusasutuse side ja riigi infosüsteemide asekanstler kinnitab tegevuskava, kui plaanitavad alamtegevused koos täpse eelarve ning ajaraamiga on meetme tulemuste saavutamiseks asjakohased.

2.2 Toetuskeemi raames viiakse ellu, sealhulgas hangitakse tegevuste elluviimiseks vajalikke teenuseid, järgmiseid **tegevusi**:

2.2.1 UURINGUTE JA ANALÜÜSIDE KORRALDAMINE: infoühiskonda puudutavate hindamiste, kontseptsioonide, uuringute ja analüüside korraldamine, läbiviimine ning tulemuste levitamine

Selleks, et tagada teenustetaristu ambitsioonikas, jätkusuutlik ning turvaline areng, peab taristu arendamine olema teadmispõhine ja trende arvestav. Seega analüüsitakse ja uuritakse teenustetaristu (näiteks X-tee, elektrooniline identiteet, riigi teabeväravad ja muud teenuste arendamist võimaldavad ühised osad) olemasolevate komponentide mõju ja arenguvajadusi nii selleks, et tagada riigi infosüsteemi vastavus tehnoloogia arengule kui ka selleks, et kindlustada teenustetaristu valmisolek piiriüleseks teenuste osutamiseks. Uuritakse nii tehnoloogia kui sotsiaalmajanduslikke trende ning infoühiskonna mõju riigi infosüsteemi arendamisele ja poliitikakujundamisele; kaardistatakse teenustetaristu kasutatavust ning uuritakse võimalusi ja vajadusi kasutuselevõtu edendamiseks; viiakse läbi analüüsi ja uuringuid andmete ja info kättesaadavuse parandamiseks, andmeanalüüsi võimekuse tõstmiseks jne.

2.2.2 JUHENDMATERJALIDE JA RAAMISTIKE VÄLJATÖÖTAMINE: standardite, raamistike, metoodiliste juhendite ja koolitusmaterjalide väljatöötamine ning levitamine

Teenustetaristu arendamiseks ja riigi infosüsteemi toimimiseks ühtse tervikuna on vajalik ühtsete põhimõtete olemasolu ja nende järgimine. Selleks töötatakse välja ning levitatakse näiteks koosvõime raamistiku ja IT arhitektuuri dokumente; töötatakse välja juhendmaterjale, käsiraamatuid ja metoodikaid teenustetaristu arendamiseks, haldamiseks ja kasutuselevõtuks nii avalikus kui erasektoris. Luuakse ja levitatakse juhend- ja koolitusmaterjale IKT-lahenduste arendamiseks turvalisel moel. Töötatakse välja ja võetakse kasutusele juhendmaterjale, metoodikaid ja muud seesugust infoühiskonna mõju hindamiseks.

2.2.3 ÜRITUSTE KORRALDAMINE: koolituste, seminaride, töötubade, infopäevade, konverentside ja kursuste ettevalmistamine, läbiviimine ning tulemuste levitamine

Viiakse läbi teenustetaristut ja infoühiskonda käsitlevaid koolitusi, seminare, töötubasid, infopäevi, kursusi ja konverentse ning edendatakse vastavate koostöövõrgustike tööd. Eesmärk on tõsta nii riigi infosüsteemi arendajate (avalik sektor kui arenduste tellija, IKT-sektor kui arendaja) kui teiste eluvaldkondade poliitikakujundajate teadlikkust ja arusaamist infoühiskonnast, IKT mõjust, teenustetaristust, riigi infosüsteemi arendamise nõuetest ja põhimõtetest, küberturvalisusest ja muust taolisest.

Korraldatakse kursuseid ja muid üritusi kõrgemate riigiametnike, poliitikute, arvamussliidrite ning meedia esindajate ja toetatavate tegevuste teiste sihtgruppide teadlikkuse suurendamiseks

infoühiskonna võimalustest ja ohtudest (näiteks kõrgemate infoühiskonna kursuste korraldamine poliitikakujundajatele).

Viiakse läbi infopäevi, töötubasid, koolitusi ja muid seesuguseid üritusi IKT-lahenduste kasutajatele, eelkõige ettevõtjatele ja ametnikele. Eesmärk on suurendada teenustetaristu kasutuselevõttu.

Piiriülese koosvõime edendamiseks, Eesti riigi infosüsteemi tehtud investeeringute kaitsmiseks ja internetivabaduse tagamiseks korraldatakse rahvusvahelisi üritusi. Näiteks korraldatakse rahvusvahelisi konverentse ja seminare infoühiskonna arendamise kogemuste vahetuseks ning piiriülese teenuste baastaristu ja teenuste arendamiseks; hõlbustatakse vastavate võrgustike tööd.

2.2.4 TEAVITUSTEgevuste LÄBIVIIMINE: kommunikatsiooni- ja turunduskampaaniate, teavitustegevuste ja esitluste kavandamine ning läbiviimine

Viiakse läbi teavitustegevusi, kommunikatsiooni- ja turunduskampaaniaid, mis on eelduseks, et teenustetaristut tahetakse ja osatakse kasutada, sealhulgas turvalisel ning privaatsust austaval moel. Korraldatakse kampaaniaid ja teavitustegevusi, mis toetavad usaldust infoühiskonna vastu ning oskuslikku ja turvalist käitumist selle liikmena. Töötatakse välja ja avaldatakse erinevaid publikatsioone, turundus- ja infomaterjale ning toodetakse tele- ja raadiosaateid konkreetsete sõnumitega eelnevalt määratletud sihtgruppideni jõudmiseks, muuhulgas näiteks selleks, et tõsta inimeste teadlikkust interneti kasutamise võimalustest oma isikliku heaolu parandamiseks mitmekülgsema internetikasutuse kaudu. Sealhulgas viiakse läbi erinevaid infoühiskonna teadlikkuse tõstmisele ning parimate praktikate vahendamisele suunatud konkursse ning antakse välja auhindu. Teavitustegevusi võib läbi viia ka väljaspool Eestit, kuid väljaspool Euroopa Liitu võib nimetatud tegevusi läbi viia Ameerika Ühendriikides, Jaapanis, Singapuris või muudes rakendusasutuse poolt kinnitatud tegevuskavas määratud riikides.

3. INDIKAATORID

Indikaator	Indikaatori nimetus	Baas-tase	Siht-tase (2018)	Siht-tase (2023)	Selgitus
Meetme väljundindikaatorid rakenduskavas	Uuenduslikud arendusprojektid	0	30	120	Toetatavad tegevused panustavad indikaatori saavutamisse kaudselt
	Teenuste baastaristul põhinevate uute piiriüleste avalike teenuste arv	1 (2013)	4	7	Toetatavad tegevused panustavad indikaatori saavutamisse kaudselt

Toetuskeemi tulemus:

Riigiasutuste, üksikisikute ja ettevõtjate teadlikkus ning teadmus infoühiskonnast on

kasvanud ning Eesti edumeelse e-riigi maine veelgi kinnistunud. See aitab kaasa⁷ teenustetaristu nutikale ja turvalisele arendamisele, toimimisele ning kasutuselevõtule					
Toetuskeemi tulemusindikaatorid	Turvalise elektroonse identiteedi (ID-kaart, mobiil-ID jne) kasutajad ⁸	502 707 (2014)	700 707	800 000	Toetuskeem panustab indikaatori saavutamisse otseselt
	X-tee vahendusel Eesti ametiasutuste poolt pakutavad e-teenused ⁹	2000 (2013)	2400	2800	Toetuskeem panustab indikaatori saavutamisse otseselt
Toetuskeemi väljund:					
Ellu on viidud uuringuid, analüüse, erinevaid üritusi ja teavitustegevusi ning välja on töötatud asjakohaseid raamistikke ja juhendeid, et tõhustada teenustetaristu arendamist, planeerimist ja kasutuselevõttu					
Toetuskeemi-spetsiifiline väljund-indikaatorite koondnäitaja	Teadlikkuse tõstmiseks ja teavitustegevusteks elluviidud projektide arv	0	215	440	Toetuskeem panustab indikaatori saavutamisse otseselt
Toetuskeemi spetsiifilised väljundindikaatorid	Tegevus 2.2.1 UURINGUTE JA ANALÜÜSIDE KORRALDAMINE: infoühiskonda puudutavate hindamiste, kontseptsioonide, uuringute ja analüüside korraldamine, läbiviimine ja tulemuste levitamine				
Väljundindikaator	Läbiviidud uuringute, kontseptsioonide, hindamiste ja analüüside arv	0	6	7	Panustab rakenduskava väljundindikaatoris se kaudselt
	Tegevus 2.2.2 JUHENDMATERJALIDE JA RAAMISTIKE VÄLJATÖÖTAMINE: standardite, raamistike, meetodiliste juhendite ja koolitusmaterjalide väljatöötamine ning levitamine				
Väljundindikaator	Koostatud juhendmaterjalide ja raamistike arv	0	4	10	Panustab rakenduskava väljundindikaatorisse kaudselt

⁷ Tulemuse saavutamisele aitavad olulisel määral kaasa ka nutika teenustetaristu meetme teise tegevussuuna, täpsemalt määruse „Nutika teenuste taristu arendamise toetamise tingimused ja investeringute kava koostamise kord“ alusel ellu viidavad tegevused.

⁸ Nende inimeste arv, kes on kasutanud eID-d viimase aasta jooksul vähemalt ühe korra.

⁹ X-tee kaudu pakutavad teenused on kättesaadavad nii infosüsteemide vahelistele masinliidestele kui lõppkasutajatele (portaalide kaudu).

	Tegevus 2.2.3 ÜRITUSTE KORRALDAMINE: koolituste, seminaride, töötubade, infopäevade, konverentside ja kursuste ettevalmistamine, läbiviimine ning tulemuste levitamine				
Väljundindikaator	Läbiviidud ürituste arv	0	195	400	Panustab rakenduskava väljundindikaatorisse kaudselt
	Tegevus 2.2.4 TEAVITUSTEgevuste LÄBIVIIMINE: kommunikatsiooni- ja turunduskampaaniate, teavitustegevuste ja esitluste kavandamine ning läbiviimine				
Väljundindikaator	Läbiviidud teavitustegevuste arv	0	10	23	Panustab rakenduskava väljundindikaatorisse kaudselt

3.1 Juhul, kui toetuskeemi raames läbiviidav projekt panustab mitme tegevuse eesmärkide saavutamisse, arvestatakse see peamise tegevuse alla.

4. TOETUSSKEEMI MÕJU LÄBIVATELE TEEMADELE

Horisontaalne teema	Mõju
Regionaalne areng	Toetav mõju. Teenustetaristu arendamine, sealhulgas omavalitsuste kesksete IKT-lahenduste väljatöötamine, nagu ka omavalitsuste töötajate infoühiskonnaalase teadlikkuse tõstmine, toetavad regionaalse arendusvõimekuse kasvu. Tegevused aitavad kaasa ka regionaalarengu strateegia sihile edendada kogukonna algatusi toetavat arengut, soodustades kogukonna teenuste loomist toetavate IKT-lahenduste loomist ning vastava teadlikkuse tõusu. Spetsiifilisi, üksnes regionaalarengu edendamiseks suunatud tegevusi ei planeerita.
Keskkonna- ja kliimapolitika	Toetav mõju. Teenustetaristu loob eeldused paberivabaks asjaajamiseks nii avalikus kui erasektoris, mis soodustab teenuste dematerialiseerumist ning vähendab seeläbi nendega seotud keskkonnamoormust (sealhulgas näiteks füüsilise liikumise ehk transpordi vajadust ja jäätmeteket). Samuti on teenustetaristu arendamise keskmes ning seega vastava teadlikkuse ja teadmuse tõstmise tegevuste fookuses andmete ja tehnoloogiate taas- ning ühiskasutuse edendamine (näiteks pilvetehnoloogia näol), mis loob omakorda eeldused ressursside kasutuse optimeerimiseks.
Infoühiskonna areng	Toetav mõju. Kiire ja turvaline ligipääs infole ja andmetele on üks olulisemaid eeltingimusi infoühiskonnas tegutsemisel. See võimaldab kiiremat, kuluefektiivsemat ning personaliseeritumat teenuseosutamist ning nutikamaid ja kaasavamaid juhtimisotsuseid.

	Teenustetaristu ehk teenuste osutamist ja infosüsteemide koosvõimet toetavate kesksete komponentide arendamine, haldamine ja kasutuselevõtt on teenuste ja muude IKT-lahenduste arendamise vältimatu eeltingimus.
Võrdsete võimaluste tagamine	Toetav mõju. Tegevuste eesmärk on infoühiskonnas toimetulekuks vajaliku teadlikkuse ja teadmiste omandamine ning täiendamiseks võimaluste loomine, et luua eeldused teenustetaristu ja e-teenuste võimalikult turvaliseks ja laialdaseks kasutuselevõtuks kõigi sihtgruppide seas. Muuhulgas on fookuses tänased Interneti mittekasutajad, kellest suurem osa on vanemaealised ning madalama haridustasemega inimesed.
Ühtne riigivalitsemine	Toetav mõju. Tehnoloogia võimalustele vastav, jätkusuutlikult hallatav ning turvaline teenustetaristu on avalike teenuste arendamise kõige olulisem eeltingimus. Tegevused, mis panustavad vastava teadlikkuse ja oskuste edendamisse, teadmuse loomisse ja jagamisse, panustavad seega riigivalitsemise eesmärkide saavutamisse otseselt. Lisaks, avaliku sektori andmete masinloetaval kujul kättesaadavaks tegemine ning vastava teadlikkuse tõstmine soodustab ühelt poolt avaliku, era- ja kolmanda sektori koostööd teenuste pakkumisel ning teisalt loob ettevõtjatele täiendavaid võimalusi uuenduslike toodete ja teenuste väljatöötamiseks.

5. SEOSD PRIORITEETSE SUUNA TEISTE MEETMETE JA VALDKONDLIKE ARENGUKAVADEGA

5.1 Seosed prioriteetse suuna teiste meetmetega:

5.1.1. Meede nr 11.1 „Uue põlvkonna lairibavõrkude arendamine“ on otseselt ja tugevalt seotud toetuskeemi eesmärkide saavutamise. Teenustetaristu ning e-teenuste arendamise ja kasutuselevõtu eeldus on kiire, kvaliteetne, kõikjal kättesaadava ning taskukohase internetiühenduse kättesaadavus.

5.2 Seosed valdkondlike arengukavadega:

5.2.1 *Infoühiskonna arengukava 2020 ja küberturvalisuse strateegia*¹⁰. Toetatavad tegevused panustavad otseselt arengukava kolme alaeesmärgi saavutamisse:

- 1) majanduse kasvu, riigi arengut ja elanike heaolu toetav IKT-taristu;
- 2) nutikam riigivalitsemine;
- 3) e-Eesti tuntuse tõus maailmas.

Kaudsemalt panustavad toetatavad tegevused arengukava neljanda alaeesmärgi „Rohkem kõrgema lisandväärtusega töökohti, suurem rahvusvaheline konkurentsivõime ja kõrgem elukvaliteet inimeste IKT-oskuste kaudu“ saavutamisse. Kõnealuse alaeesmärgi puhul panustavad toetatavad tegevused eesmärkide saavutamisse eelkõige inimeste nutikama ja turvalisema internetikasutuse edendamise kaudu.

5.2.2 – kehtetu

5.2.3 *Eesti ettevõtluse kasvustrateegia 2014-2020*¹¹. Toetatavad tegevused aitavad kaasa eelkõige ettevõtluskeskkonna arendamisele: tõstetakse teadlikkust ja suurendatakse teadmuste teenustetaristu võimalustest ettevõtjate jaoks, tänu millele on ettevõtjate suhtlemine riigiga vähem aega ja vaeva nõudev. Lisaks panustavad toetatavad tegevused Eesti kui innovaatilise riigi kuvandi loomisesse e-riigi maine edendamise kaudu.

6. TOETUSSKEEMI RAKENDAMINE

6.1 Rakendusasutus ja -üksus

Vastavalt „Perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse seaduse“ (edaspidi *struktuuritoetuse seadus*) § 12 lõike 3 alusel Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud „Perioodi 2014-2020 struktuuritoetuse meetmete nimekirjale“ on toetuskeemi rakendusasutus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (edaspidi *rakendusasutus*) ja rakendusüksus Riigi Infosüsteemi Amet (edaspidi *rakendusüksus*).

6.2 Toetuskeemi elluviija

Toetuskeemi elluviija on Riigi Infosüsteemi Amet (edaspidi *RIA* või *elluviija*).

6.3 Elluviija õigused ja kohustused

6.3.1 Lisaks struktuuritoetuse seaduse §-des 24 ja 26 sätestatud kohustustele peab elluviija täitma järgmiseid kohustusi:

6.3.1.1 viib toetatavad tegevused ellu korrektselt, kasutab toetust sihtotstarbeliselt ja vastutab toetatavate tegevuste ja nende elluviimiseks tehtud kulude abikõlblikkuse eest;

6.3.1.2 vastutab toetuskeemis seatud eesmärkide saavutamise ning toetatavate tegevuste elluviimiseks koostatava tegevuskava vastavuse eest infoühiskonna arengukava rakendusplaani ja arengukava programmide ning struktuurivahendite rakenduskava eesmärkidele;

6.3.1.3 koostab infoühiskonna arengukava rakendusplaani ja arengukava programmide alusel ning rakenduskavas ja toetuskeemis seatud eesmärgid arvesse võttes, järgneva(te) aasta(te) tegevuskava eelnõu ja indikatiivse eelarve ning esitab selle rakendusasutusele kinnitamiseks hiljemalt 1. märtsiks. Tegevuskava sisaldab tegevuste ja alamtegevuste loetelu aastate lõikes, sihtgruppi, tegevuste elluviimise perioodi ning indikatiivset eelarvet iga tegevuse kohta;

6.3.1.4 koostab aastaaruande kalendriaasta kohta ning esitab selle rakendusasutusele kinnitamiseks hiljemalt järgmise aasta 31. jaanuariks. Aruannete esitamise nõuded on esitatud käskkirja punktis 6.7;

6.3.1.5 koostab vahearuaruande 31.12.2018. a. seisuga ning esitab selle makseandmeid ja indikaatorite saavutamist puudutava osa rakendusasutusele kinnitamiseks 1. veebruariks 2019 ning sisulise osa 1. märtsiks 2019. aastal;

6.3.1.6 koostab lõpparuande ning esitab selle rakendusasutusele kinnitamiseks kolme kuu jooksul pärast toetatavate tegevuste elluviimise lõppemist, kuid mitte hiljem lõpparuande esitamisest rakendusüksusele;

¹¹ <http://kasvustrateegia.mkm.ee/>

- 6.3.1.7 esitab tegevuskava ja aastaaruande ning vahearuande pärast rakendusasutuselt saadud kinnitust 10 tööpäeva jooksul rakendusüksusele teadmiseks ning lõpparuande rakendusüksusele teadmiseks koos viimase maksetaotlusega;
- 6.3.1.8 kooskõlastab rakendusasutusega aasta eelarve piires tegevuskavas tehtavad muudatused; muudatused tegevuskava ridade maksumustes, millega ei lisata tegevuskavva uusi tegevusi, võib kinnitada tegevuskava muudatusega tagantjärele, eeldusel, et muudatused on eelnevalt kirjalikult taasesitamist võimaldavas vormis rakendusasutuse poolt heaks kiidetud;
- 6.3.1.9 täidab teisi käesolevas käskkirjas sätestatud kohustusi ning rakendusüksuse poolt kehtestatud protseduure.

6.3.2 Elluviijal on õigus:

- 6.3.2.1 kaasata vajadusel tegevuste elluviimiseks eksperte või moodustada ekspertkomisjone;
- 6.3.2.2 teha rakendusasutusele ettepanekuid toetuskeemi ja tegevuskava muutmiseks, sh õigus teha ettepanekuid tegevuskavas kinnitatud tegevuste elluviimise edasilükkamiseks või ärajätmiseks;
- 6.3.2.3 küsida tegevuskavasse tehtud ettepanekute kohta lisateavet, mis on vajalik tegevuste abikõlblikkuses, eesmärgipärasuses ja teostatavuses veendumiseks.

6.4 Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud

6.4.1 Abikõlblikud on kulud, mis on otseselt vajalikud ja mõistlikud tegevuste elluviimiseks ja toetuskeemi eesmärkide saavutamiseks ning mis on kooskõlas Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määruse nr 143 „Perioodi 2014-2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *iühendmäärus*) §-ga 2. Kulud on abikõlblikud, kui nende tekkimise aluseks olevad tegevused toimusid abikõlblikkuse perioodil.

6.4.2 Abikõlblikud kulud on:

- 6.4.2.1 toetatavate tegevuste elluviimiseks vajalike hindamiste, uuringute, analüüside ja küsitluste korraldamise, elluviimise ja levitamise ning kontseptsioonide loomise ning levitamise kulud;
- 6.4.2.2 toetatavate tegevuste elluviimiseks vajalike standardite, raamistike, juhend- ja koolitusmaterjalide väljatöötamise ning levitamise kulud;
- 6.4.2.3 infoühiskonda puudutavate koolituste, seminaride, töötubade, infopäevade, konverentside ja kursuste ettevalmistamise, läbiviimise ning tulemuste levitamise kulud;
- 6.4.2.4 infoühiskonda ja teenustetaristut puudutavate kommunikatsiooni- ja turunduskampaaniate, teavitustegevuste ja esitluste kavandamise ja läbiviimise kulud;
- 6.4.2.5 suulise ja kirjaliku tõlke kulud;
- 6.4.2.6 kommunikatsiooni-, turundus-, reklaami- ja konsultatsiooniteenuste, kujundus- ja trükiteenuste kulud, meenete ja muude turundusmaterjalide tootmiskulud; tele- ja raadiosaadete väljatöötamise, tootmise ja avaldamisega seotud kulud; tegevuste elluviimiseks vajalike infotehnoloogiliste lahenduste (näiteks *widget*'id, veebilehed, äpp'id) loomise kulud, tegevuste elluviimisel loodud ja tegevuste elluviimiseks kasutatavate veebilehtede majutus- ja muude sarnaste teenuste kulud;
- 6.4.2.7 konkursside korraldamise kulud, sealhulgas kulud auhindadele;

- 6.4.2.8 elluvijja personalikulud vastavalt ühendmääruse §-le 3;
- 6.4.2.9 käibemaks, kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 69 lõike 3 punkti c kohaselt ei ole käibemaks käibemaksuseaduse alusel tagasi saadav.
- 6.4.3 Mitteabikõlblikud kulud on:
 - 6.4.3.1 ühendmääruse §-s 4 sätestatud mitteabikõlblikud kulud;
 - 6.4.3.2 kulud tegevustele, mis ei ole kooskõlas toetuskeemi eesmärkidega;
 - 6.4.3.3 tegevuste elluviimiseks uue organisatsiooni või struktuuriüksuse loomise kulud;
 - 6.4.3.4 vastavalt riigiabi eeskirjadele raskustes olevateks loetavate ettevõtjate toetamise kulud.

6.5 Toetuse maksmise tingimused ja kord

6.5.1 Toetust makstakse elluvijale tegelike kulude alusel vastavalt ühendmääruse § 14 lõike 1 punktile 1. Elluvijja esitab maksetaotluseid rakendusüksusele vähemalt kord kvartalis. Kui makstud abikõlblike kulude maksumus on riigihanke piirmääraga võrdne või seda ületav, esitatakse maksetaotlus kord kuus.

6.5.2 Toetust makstakse tasutud kuludokumentide alusel kulude katmiseks, mis on tehtud tegevuskavas kinnitatud tegevuste elluviimisel ning kui abikõlbliku kulu eest on tasutud abikõlblikkuse perioodil või 45 kalendripäeva jooksul pärast projekti abikõlblikkuse perioodi, kuid mitte hiljem kui 31. detsembril 2023. a.

6.5.3 Maksetaotluste menetlemine toimub vastavalt rakendusüksuse juhtimis- ja kontrollisüsteemide kirjelduse alusel välja töötatud protseduuridele.

6.6 Finantskorrektsioonid

6.6.1 Kui ilmneb, et toetust on kasutatud mitteabikõlblike kulude hüvitamiseks, teeb rakendusasutus finantskorrektsiooni otsuse, millega nõutakse elluvijalt toetus osaliselt või täielikult tagasi struktuuritoetuse seaduse §-s 45 ning ühendmääruse §-s 21-23 toodud alustel.

6.7 Toetuskeemi seire

6.7.1 Elluvijja koostab aastaaruande kahe dokumendina:

6.7.1.1 tegevuskava aruandlustabel;

6.7.1.2 vabas tekstilises vormis aruanne elluviidud tegevustest koos hinnangute ja analüüsiga.

6.7.2 Aruandlustabel sisaldab järgmist informatsiooni:

6.7.2.1 tegevus;

6.7.2.2 sihtgrupp;

6.7.2.3 alamtegevused;

6.7.2.4 tegevuste elluviimise aeg;

6.7.2.5 eelarve kokku;

6.7.2.6 toimunud väljamaksed;

6.7.2.7 tekkinud ja kandmata kohustused;

6.7.2.8 toetuskeemispetsiifiliste väljundindikaatorite ja väljundindikaatorite koondnäitaja saavutustase;

6.7.2.9 lühihinnang tegevuse eesmärgi saavutamisele.

6.7.3 Tekstiline aruanne sisaldab järgmist teavet:

6.7.3.1 hinnang tegevuste elluviimise edukusele;

6.7.3.2 hinnang toetuskeemi spetsiifiliste indikaatorite saavutamisele;

6.7.3.3 tekkinud probleemid ja nende lahendamiseks kasutusele võetud lahendusteed ning vajadusel ettepanekud järgmiseks aastaks.

6.7.4 Vahearuanne 31.12.2018. aasta seisuga (makseandmete ja indikaatorite saavutustase esitatakse 2019. aasta 1. veebruariks ning sisuline osa 1. märtsiks) peab sisaldama lisaks punktides 6.7.2 ja 6.7.3 toodule ka toetatavate tegevuste kokkuvõtvat lühiülevaadet tegevuste algusest kuni 2018. aasta lõpuni.

6.7.5 Elluviija koostatud lõpparuanne peab vahearuandele lisaks sisaldama ülevaadet kogu toetatavate tegevuste kogumi kohta, s.t. kõigist abikõlblikkuse perioodil elluviidud tegevustest.

6.8 Toetuskeemi muutmise tingimused ja kord

Rakendusasutusel on õigus toetuskeemi muuta elluviija või rakendusüksuse taotluse alusel või enda algatusel.

Kristen Michal / Urve Palo / Rene Tammist
minister

Majandus- ja taristuministri

6.06.2015. a käskkirj nr 15-0150

„Toetuse andmise tingimused infoühiskonna teadlikkuse tõstmiseks“

Lisa 1

(muudetud sõnastuses)

Toetuskeemi abikõlblikkuse periood: Käskkirja andmise päev - 30.06.2023

Toetuskeemi nimi: Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine

Toetuskeemi elluviija: Riigi Infosüsteemi Amet (RIA)

Projekti tulemus (2023), TART-i ülene	Projekti väljund (2023)		Projekti tegevused ja kindlaksmääratud kulukohad		Projekti abikõlblike kulude/toetatavate tegevuste eelarve
Riigiasutuste, üksikisikute ja ettevõtjate teadlikkus ning teadmus infoühiskonnast on kasvanud ning Eesti edumeelse e-riigi maine kinnistunud. See aitab kaasa teenustetaristu nutikale ja turvalisele kasutamisele, toimimisele ning kasutuselevõtule.	1.1.	Läbi on viidud uuringud ja analüüsid, et suurendada teenustetaristu ja infoühiskonna arendamise teadmispõhisust, kuluefektiivsust ning jätkusuutlikkust	1.1.1.	Tegevus: Uuringute ja analüüside korraldamine - infoühiskonda puudutavate hindamiste, kontseptsioonide, uuringute ja analüüside korraldamine, läbiviimine ja tulemuste levitamine	365 000 €
			TARTi väljundnäitaja	Läbiviidud uuringute, kontseptsioonide, hindamiste ja analüüside arv - 7	
	1.2.	Välja on töötatud juhendmaterjalid ja raamistikud, et teenustetaristut ning selle baasil arendatavaid teenuseid arendada, hallata ja kasutada tehnoloogiatrende arvestaval, turvalisel ja koosvõimelisel moel	1.2.1.	Tegevus: Juhendmaterjalide ja raamistike väljatöötamine - standardite, raamistike, meetodiliste juhendite ja koolitusmaterjalide väljatöötamine ning levitamine	938 000 €
			TARTi väljundnäitaja	Koostatud juhendmaterjalide ja koolitusmaterjalide arv - 10	

	1.3.	Läbi on viidud erinevaid infoühiskonna alast teadlikkust tõstvaid üritusi toetuskeemi sihtgruppidele, et suurendada nende teadlikkust infoühiskonnast ja seeläbi toetada teenustetaristu arendamist, haldamist ja kasutuselevõttu, sh piiriülevalt	1.3.1.	Tegevus: Ürituste korraldamine - koolituste, seminaride, töötubade, infopäevade, konverentside ja kursuste ettevalmistamine, läbiviimine ning tulemuste levitamine	3 800 000,00 €
			TARTi väljundnäitaja	Läbiviidud ürituste arv - 400	
	1.4	Läbi on viidud erinevaid infoühiskonna teavitustegevusi, et suurendada sihtgruppide teadmisi ja oskusi infoühiskonna võimalustest ja ohtudest ning toetada Eesti kuvandit arenenud e-riigina	1.4.1	Tegevus: Teavitustegevuste läbiviimine - kommunikatsiooni- ja turunduskampaaniate, teavitustegevuste ja esitluste kavandamine ja läbiviimine	1 990 000,00 €
			TARTi väljundnäitaja	Läbiviidud teavitustegevuste arv - 23	
	Horisontaalne tegevus/kulukoht		Projekti administreerimine (tegelike kulude alusel)		907 000,00 €
	KOKKU				8 000 000,00 €